
Η Μουσικοπαιδαγωγική Έρευνα στις Η.Π.Α. Μια επισκόπηση

Jere T. Humphreys

Η εργασία αυτή παρουσιάζει μια επισκόπηση της μουσικοπαιδαγωγικής έρευνας στις Η.Π.Α. Περιλαμβάνει περιγραφές της έρευνας σχετικά με την ιστορία της μουσικής εκπαίδευσης, της φιλοσοφίας της, καθώς και τις ποικίλες κατηγορίες της εμπειρικής έρευνας σχετικά με τη μουσική αντίληψη των παιδιών, με τις ικανότητες παιδιών και ενηλίκων για μουσικές διακρίσεις και μουσική εκπαίδευση, τη συμπεριφορά των δασκάλων και την ανταπόκριση των φοιτητών, την αξιολόγηση της μουσικής διδασκαλίας, τις ανταποκρίσεις των σπουδαστών στη μουσική, τη μουσική και την ψυχολογική ενίσχυση, τους μαθητές με ειδικές ανάγκες και τη μουσική, τη διαπολιτισμική μουσική εκπαίδευση και την παρουσίαση διαφόρων εργασιών σε μια ποικιλία θεμάτων. Η εργασία αυτή παρέχει σύντομες γενικές απόψεις δημοσιεύσεων σχετικών με ποικίλους τύπους έρευνας και μερικά ευρήματα από διάφορες περιοχές έρευνας. Η εργασία καταλήγει με μια συζήτηση πάνω στα δυνατά και αδύναμα σημεία των διαφόρων τύπων έρευνας στη Μουσική Εκπαίδευση, όπως διεξάγεται σήμερα στις Η.Π.Α. Ένα συμπέρασμα είναι ότι υπάρχει έλλειψη της κοινωνιολογικής έρευνας, εν μέρει γιατί η έρευνα στην Αμερικανική Μουσική Εκπαίδευση έχει τις ρίζες της περισσότερο στην παραδοσιακή ιστοριογραφία και την εμπειρική ψυχολογία παρά στην κοινωνιολογία. Επιπλέον, οι περισσότεροι αμερικανοί μουσικοί, όπως και άλλοι δυτικοί μουσικοί, έχουν την τάση να μη βλέπουν τη μουσική ως ένα κοινωνικό-πολιτισμικό φαινόμενο, αλλά ως ένα αισθητικό αντικείμενο. Ένα άλλο συμπέρασμα είναι ότι ολοένα και μεγαλύτερη διαπολιτισμική έρευνα, για παράδειγμα ανάμεσα στους Έλληνες και τους Αμερικανούς ερευνητές, θα διευκόλυνε μια καλύτερη κατανόηση μεταξύ των χωρών αυτών και θα οδηγούσε στο να ενισχύσουμε την αυτογνωσία μας.

Η μουσικοπαιδαγωγική έρευνα στις Ηνωμένες Πολιτείες έχει ταξινομηθεί με διάφορους τρόπους από διάφορους ανθρώπους. Ένα διάγραμμα ταξινόμησης διαιρεί την έρευνα στις κατηγορίες της ιστορικής, φιλοσοφικής και εμπειρικής. Αφού γίνει σύντομη αναφορά σε κάθε είδος, θα εξάγω κάποια συμπεράσματα και θα κάνω κάποιες υποδείξεις.

Η ιστορία της μουσικής εκπαίδευσης στις Η.Π.Α. έχει αποτελέσει το αντικείμενο περισσότερων από 600 διδακτορικών διατριβών που εκπονήθηκαν σε αμερικανικά πανεπιστήμια, ήδη από τη δεκαετία του 1920, ενός μεγάλου αλλά άγνωστου αριθμού μεταπτυχιακών εργασιών και ενός μικρού αριθμού βιβλίων. Ένα ακαδημαϊκό περιοδικό είναι αποκλειστικά αφιερωμένο στην ιστορική έρευνα της μουσικής εκπαίδευσης και μερικά άλλα περιοδικά δημοσιεύουν ιστορική έρευνα κατά καιρούς. Ο αριθμός των ιστορικών ερευνητών είναι σχετικά μικρός.

Οι ιστορικοί της αμερικανικής μουσικής εκπαίδευσης χρησιμοποιούν σχεδόν αποκλειστικά συντηρητικές μεθόδους έρευνας. Μέχρι σήμερα υπήρξε μικρό ενδιαφέρον για νεωτεριστικές μεθόδους έρευνας, όπως αυτές που χρησιμοποιούνται από τους κοινωνικούς επιστήμονες. Ομοίως, οι περισσότεροι ιστορικοί εξακολουθούν να μελετούν παραδοσιακά θέματα, όπως σχολεία, άτομα με εξέχουσες ικανότητες, οργανισμούς μουσικής εκπαίδευσης και άλλα παρόμοια. Μέχρι στιγμής υπήρξε μικρό ενδιαφέρον για θέματα όπως η ιστορία των γυναικών στη μουσική εκπαίδευση, η ιστορία άτυπων, μη προσχεδιασμένων τρόπων μουσικής διδασκαλίας και μάθησης ή η "ιστορία της βάσης", που είναι η ιστορία συνηθισμένων ανθρώπων, θεσμών και γεγονότων.

Ένα μέρος των πιο αξιοσημείωτων ευρημάτων των ιστορικών μέχρι σήμερα είναι εμβριθείς έρευνες για τη ζωή και την καριέρα διαφόρων σημαντικών μουσικοπαιδαγωγών και για διάφορους μουσικοπαιδαγωγικούς οργανισμούς και θεσμούς. Οι ιστορικοί φαίνονται να συμφωνούν ότι η σχολική μουσική εκπαίδευση στις Η.Π.Α. στηρίζεται περισσότερο στη δημοτικότητα και τη χρησιμότητά της και όχι τόσο σε επίσημες θεωρητικές ή φιλοσοφικές βάσεις. Υπήρξαν πολύ λίγες διαπολιτισμικές ιστορικές συγκρίσεις, επειδή οι περισσότεροι ιστορικοί της μουσικής εκπαίδευσης έχουν επικεντρωθεί στην ιστορία της αμερικανικής μουσικής εκπαίδευσης. Ωστόσο, οι θρησκευτικές επιρροές στη μουσική και τις πρακτικές της μουσικής εκπαίδευσης έχουν καταγραφεί σχετικά επαρκώς, όπως επίσης και η έλλειψη επιρροών από την κλασική (έντεχνη) μουσική και τη λαϊκή μουσική στις σχολικές μουσικές παραδόσεις.

Η φιλοσοφική έρευνα στις Η.Π.Α. έχει προβληθεί σε έναν σχετικά μικρό αριθμό διδακτορικών διατριβών και σε έναν ακόμη μικρότερο αριθμό βιβλίων. Υπάρχει ένα σχετικά καινούριο περιοδικό αφιερωμένο στη φιλοσοφία της μουσικής εκπαίδευσης, καθώς επίσης και άλλα περιοδικά που δημοσιεύουν φιλοσοφικά άρθρα περιστασιακά. Μεθοδολογικά έχουν χρησιμοποιηθεί διάφορες προσεγγίσεις.

Σοβαρή έρευνα για τη φιλοσοφία της μουσικής εκπαίδευσης ξεκίνησε το 1970 με τη δημοσίευση ενός βιβλίου που ανέπτυξε μια φιλοσοφία βασισμένη στην αισθητική της μουσικής. Αυτή η φιλοσοφία, η οποία υποστηρίζει ότι η διδασκαλία της μουσικής αισθητικής θα έπρεπε να αποτελεί το σκοπό της μουσικής εκπαίδευσης, παρέμεινε η μοναδική καλά τεκμηριωμένη φιλοσοφία της μουσικής εκπαίδευσης για περίπου εικοσιπέντε χρόνια. Ωστόσο, φαίνεται ότι η βάση της μουσικής εκπαίδευσης, όπως καταγράφηκε από ιστορικούς, δηλαδή το ενδιαφέρον για τη δημοτικότητα και τη χρησιμότητα και όχι η αισθητική φιλοσοφία, εξακολούθησε να κυριαρχεί στην πρακτική της αμερικανικής μουσικής εκπαίδευσης. Το 1995 ένας Καναδός δημοσίευσε μια εναλλακτική φιλοσοφία, μια φιλοσοφία βασισμένη περισσότερο στην εξάσκηση της μουσικής -πρωτίστως στη μουσική ερμηνεία- παρά στην αισθητική. Αυτή η φιλοσοφία έχει κερδίσει αξιοσημείωτη προσοχή και υποστήριξη. Ακόμη, πιο πρόσφατα δημοσιεύτηκε μια τρίτη προσέγγιση. Αυτή επικεντρώνεται στη μουσική, τη μουσική εκπαίδευση και την εξάσκηση της μουσικής, ως κοινωνιολογικά φαινόμενα. Τέλος, ένα άλλο βιβλίο στενά συνδεδεμένο με τη φιλοσοφία της μουσικής εκπαίδευσης εμφανίστηκε μόλις πριν από λίγες εβδομάδες. Κι αυτό, επίσης, γράφτηκε από Καναδό.

Ένα από τα πιο διαρκή προβλήματα των φιλοσόφων της μουσικής εκπαίδευσης είναι ο διαχωρισμός ανάμεσα στη φιλοσοφία και τον ορθολογισμό. Με άλλα λόγια, οι πραγματικές ή οι ορθολογιστικές αιτίες για τις οποίες θα έπρεπε η μουσική εκπαίδευση να υπάρχει στα σχολεία και οπουδήποτε αλλού μπορεί να μην είναι οι καλύτεροι λόγοι να παρουσιάσει κανείς στο κοινό και σε άτομα που παίρνουν κρίσιμες αποφάσεις. Η διάκριση μεταξύ φιλοσοφίας και ορθολογισμού είναι επίσης σημαντική στο να αποφασιστεί η αληθινή πρακτική της μουσικής εκπαίδευσης.

Παρά τη σπουδαιότητα της φιλοσοφικής και ιστορικής έρευνας στη μουσική εκπαίδευση, η περιγραφική, εμπειρική έρευνα κυριαρχεί στα ερευνητικά προγράμματα για την αμερικανική μουσική εκπαίδευση. Ο μεγάλος αριθμός των ερευνητών και των δημοσιεύσεων σμικρύνει τις ομαδικές προσπάθειες των ιστορικών και των φιλοσόφων. Οι εμπειρικοί ερευνητές έχουν πάρει τις μεθόδους τους από τις επιστήμες, πρωτίστως από την πειραματική ψυχολογία που ξεκίνησε στη Δυτική Ευρώπη μόλις πριν από εκατό χρόνια. Ουσιαστικά, αυτοί οι ερευνητές προσπαθούν να αναγνωρίσουν ποσοτικές μεταβλητές και να εξετάσουν τις σχέσεις μεταξύ τους. Υπήρξε κάποια έμφαση σε μια εποπτική έρευνα, η οποία είναι ουσιαστικά μια ατομική θεώρηση, αλλά οι περισσότεροι ερευνητές προσπαθούν να μετρήσουν τη συμπεριφορά ευθέως, είτε σε πραγματικές συνθήκες διδασκαλίας-μάθησης, είτε σε συνθήκες εργαστηρίου. Η μεθοδολογία στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σε περιγραφικές και συμπερασματικές στατιστικές.

Διάφορα ακαδημαϊκά περιοδικά στις Η.Π.Α. αφιερώνουν τις περισσότερες σελίδες τους στην εμπειρική έρευνα και οι αμερικανοί ερευνητές δημοσιεύουν συχνά στα περιοδικά άλλων αγγλόφωνων χωρών. Επιπλέον, ένα πολύ σημαντικό βιβλίο με τίτλο "Το εγχειρίδιο της έρευνας στη μουσική διδασκαλία και μάθηση" ασχολείται κατά μεγάλο μέρος με τις μεθοδολογίες και τα ευρήματα των εμπειρικών ερευνητών.

Μερικά από τα πιο αξιοσημείωτα ευρήματα των εμπειρικών ερευνητών περιλαμβάνουν έρευνα σχετικά με το παιδικό τραγούδι και τη φυσιολογία της διεργασίας του τραγουδιού στους ενήλικες. Έχουμε, επίσης, στοιχεία για ποικίλες συμπεριφορές δασκάλων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης θετικής και αρνητικής ενίσχυσης και της ποσότητας διδακτικού χρόνου που διατίθεται σε διάφορους τύπους δραστηριοτήτων. Γνωρίζουμε, επίσης, κάποια πράγματα σχετικά με τις ικανότητες μουσικής αντίληψης, διαχωρισμού και ερμηνείας των παιδιών, τις ικανότητες μουσικής ερμηνείας και διαχωρισμού των ενηλίκων, τη συμπεριφορά των δασκάλων και την ανταπόκριση των μαθητών, την παρατήρηση και αξιολόγηση της μουσικής διδασκαλίας, τις ανταποκρίσεις στη μουσική, τη μουσική ως ενισχυτικό μέσο για μη μουσικές συμπεριφορές, τη σχέση των ειδικών ομάδων μαθητών με τη μουσική, τη σχέση διαπολιτισμικών στοιχείων με τη μουσική, καθώς και μερικά πράγματα για διάφορες άλλες πλευρές της μουσικής μάθησης και διδασκαλίας.

Υποστήριξα στην προηγούμενη παρουσίασή μου ότι η πρακτική της μουσικής εκπαίδευσης στις Η.Π.Α. παραμένει εμποδισμένη από μια έλλειψη συμφωνίας ως προς το τι θα έπρεπε να διδάσκουμε και τι θα έπρεπε να μαθαίνουν οι μαθητές. Η μουσική εκπαίδευση αναπτύχθηκε από δυνάμεις στην κοινωνία, όχι από ένα

καλοσχεδιασμένο πλάνο. Το ίδιο ισχύει και για την έρευνα της μουσικής εκπαίδευσης. Είχε εμποδιστεί πριν από το ξεκίνημα αυτού του αιώνα από μία αποτυχία των μουσικοπαιδαγωγών να συμφωνήσουν σε κοινούς στόχους και το ίδιο εξακολουθεί να ισχύει ακόμη και σήμερα.

Το γεγονός ότι δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε σε κοινούς στόχους είναι ένας λόγος για τον οποίον τόσο μεγάλο μέρος της έρευνάς μας είναι περισσότερο περιγραφικό, παρά πειραματικό ή ακόμη φιλοσοφικό. Μεγάλο μέρος του χρόνου των ερευνητών αφιερώνεται στο να περιγραφεί τι συμβαίνει σε συνθήκες μουσικής διδασκαλίας και μάθησης.

Μια σχετικά καινούρια περιγραφική μεθοδολογία έχει τις ρίζες της στην ανθρωπολογική και εθνογραφική έρευνα. Επιχειρεί να εξετάσει τη μουσική διδασκαλία και μάθηση σε φυσικό περιβάλλον. Η μεθοδολογία αυτή ονομάζεται ποιοτική έρευνα, επειδή βασίζεται περισσότερο σε υποκειμενικές κρίσεις που εκφέρονται από ερευνητές σχετικά με πραγματικά γεγονότα παρά σε προσδιορισμό μεταβλητών και υποθέσεων από ερευνητές πριν από τη διαδικασία συγκέντρωσης στοιχείων. Μέχρι στιγμής τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας υπήρξαν αρκετά φτωχά, αλλά είναι λία πολλά υποσχόμενη μεθοδολογία, εν μέρει επειδή λαμβάνει υπόψην πολιτισμικά στοιχεία και ατομικές διαφορές.

Πιθανώς ο πιο παραμελημένος από όλους τους τρόπους έρευνας στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι η κοινωνιολογία της μουσικής εκπαίδευσης. Γενικά οι ερευνητές έχουν πάρει τις μεθόδους τους από την κλασική πειραματική ψυχολογία και σε έναν μικρότερο βαθμό από την παραδοσιακή ιστοριογραφία, παρά από την πολύ δραστήρια ερευνητική κοινότητα της κοινωνιολογίας στη Βόρειο Αμερική, τη Δυτική Ευρώπη και αλλού. Οι ιστορικοί τείνουν να χρησιμοποιούν αφηγηματικές αναφορές και να επικεντρώνονται στη συμπεριφορά εκλεκτών ατόμων και θεσμών· οι πειραματικοί ψυχολόγοι και οι εμπειριστές της μουσικής εκπαίδευσης τείνουν να απομονώνουν ανθρώπους, γεγονότα και μεταβλητές σε περιβάλλον εργαστηρίου και οι ποιοτικοί ερευνητές τείνουν να μελετούν μοναδικές καταστάσεις. Οι κοινωνιολόγοι, από την άλλη πλευρά, χρησιμοποιούν έναν συνδυασμό ιστορικών και στατιστικών πηγών για να μελετήσουν φαινόμενα που σχετίζονται με μεγάλες ομάδες ανθρώπων. Οι ερευνητές της αμερικανικής μουσικής εκπαίδευσης έχουν μόλις αρχίσει να υιοθετούν τέτοιου είδους τεχνικές.

Coda

Οι μουσικοπαιδαγωγοί δεν είχαν ποτέ τον απόλυτο έλεγχο των μουσικοπαιδαγωγικών πρακτικών είτε στα σχολεία και την ιδιωτική εκπαίδευση είτε στη μουσική μάθηση που συμβαίνει άτυπα και απροσχεδίαστα. Όμως είναι επιτακτική η ανάγκη να συνεχίσουν οι ερευνητές της μουσικής εκπαίδευσης να μελετούν την ιστορία της μουσικής εκπαίδευσης. Οι συγκριτικές μελέτες, όπως για παράδειγμα της μουσικής εκπαίδευσης Ελλάδας και Ηνωμένων Πολιτειών, θα μπορούσαν να αποδειχθούν εξαιρετικά χρήσιμες. Ομοίως, η φιλοσοφική έρευνα στη μουσική εκπαίδευση θα μπορούσε να διεξάγεται σε μια συγκριτική βάση μεταξύ χωρών και πολιτισμών. Μερικοί αμερικανοί επιστήμονες πιστεύουν στη δυνατότητα ύπαρξης και την αξία μιας παγκόσμιας φιλοσοφίας της μουσικής εκπαίδευσης. Δεν

συμμερίζομαι αυτήν την άποψη. Η δυνατότητα ύπαρξης και η αξία μιας παγκόσμιας ιστορίας της μουσικής εκπαίδευσης δεν έχει συζητηθεί, σύμφωνα με όσα γνωρίζω.

Πιστεύω ότι η μουσική και οι μουσικές πρακτικές είναι προϊόντα ατόμων και πολιτισμών· είναι ανθρώπινα προϊόντα, έμφυτα πολιτισμικά. Δεν αποτελούν επιστήμη· δεν εμφανίζονται στη φύση. Ως εκ τούτου η μουσική και οι μουσικές πρακτικές διαφέρουν τόσο πολύ μεταξύ των πολιτισμών, ώστε οι έρευνες για διαπολιτισμικές σταθερές πιθανόν να αποδεικνύονταν μάταιες. Πραγματικά οι εθνομουσικολόγοι βρίσκουν δυσκολία στο να προσδιορίσουν παγκόσμια χαρακτηριστικά στη μουσική ή τη μουσική πρακτική ή ακόμη να αναπτύξουν εύχρηστα διαγράμματα ταξινόμησης.

Παρά τις επιφυλάξεις μου σχετικά με παγκόσμιες αρχές στην ιστορία και τη φιλοσοφία της μουσικής εκπαίδευσης, πιστεύω ότι οι διαπολιτισμικές μελέτες θα μπορούσαν να αποκαλύψουν πολλά πράγματα στο πεδίο μας. Με άλλα λόγια, θα μπορούσαμε να μάθουμε πολλά ο ένας από τον άλλον. Μέχρι στιγμής, όπως περιέγραψα σύντομα στην άλλη παρουσίασή μου, οι αμερικανοί μουσικοπαιδαγωγοί έχουν ωφεληθεί από τη μουσική θεωρία και τις εκπαιδευτικές πρακτικές των αρχαίων Ελλήνων, των Δυτικοευρωπαϊών και των Ανατολικών (Ασιατών). Μπορούν να αναφερθούν οι διδακτικές μεθοδολογίες των Orff, Kodaly, Dalcroze και Suzuki. Ωστόσο οι επιστημονικές κοινότητες από διάφορες χώρες μόλις που αρχίζουν να μοιράζονται τα ευρήματα μεταξύ τους. Οι επιστήμονες της μουσικής εκπαίδευσης στην Αυστραλία, τον Καναδά, τη Νέα Ζηλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο επικοινωνούν τώρα μεταξύ τους και μοιράζονται τα αποτελέσματα της έρευνάς τους.

Δυστυχώς, ακόμη και ανάμεσα στις χώρες που είναι τόσο στενά συνδεδεμένες στη γλώσσα και τον πολιτισμό υπάρχει ελάχιστη διεθνική έρευνα. Μεταξύ λιγότερο στενά συνδεδεμένων χωρών υπάρχει πολύ περιορισμένη επικοινωνία και ακόμη λιγότερη διαπολιτισμική έρευνα. Συγκριτική έρευνα μεταξύ της Ελλάδας και των Ηνωμένων Πολιτειών, για παράδειγμα, θα μπορούσε να βοηθήσει τους μουσικοπαιδαγωγούς και των δύο χωρών, όχι επειδή τα ευρήματα θα ήταν απαραίτητως τα ίδια, αλλά επειδή οι διαφορές και οι ομοιότητες που θα βρίσκονταν θα αύξαναν την ενδοσκόπηση σ' εμάς τους ίδιους, όπως και μεταξύ μας. Αυτή η έρευνα θα μπορούσε να είναι ιστορική, φιλοσοφική, εμπειρική, ένας ή και περισσότεροι συνδυασμοί των διαφορετικών ειδών.

Πρόσφατα δίδαξα σε μια από τις γειτονικές σας χώρες, τη Δημοκρατία της Τουρκίας. Όσο βρισκόμουν εκεί, συγκέντρωσα μερικά στοιχεία για τις μουσικές δεξιότητες των σπουδαστών μουσικής τουρκικού πανεπιστημίου. Ένας Τούρκος απόφοιτος του πανεπιστημίου μου και εγώ θα συγκρίνουμε τα αποτελέσματα με σπουδαστές μουσικής αμερικανικών πανεπιστημίων. Τα ευρήματα μέχρι στιγμής προκαλούν αρκετή έκπληξη - δεν είναι καθόλου ό,τι περιμέναμε να βρούμε. Πιστεύουμε ότι οι λόγοι γι' αυτά τα εκπληκτικά αποτελέσματα έχουν να κάνουν με τεράστιες πολιτισμικές διαφορές ανάμεσα στις μουσικές πρακτικές των δύο χωρών. Οι μουσικοπαιδαγωγοί και στις δύο χώρες θα μπορούσαν να μάθουν πολλά σχετικά με τη μουσική εκπαίδευση των δύο χωρών από αυτήν την έρευνα.

Σας ευχαριστώ απόψε για το ενδιαφέρον σας για την έρευνα της μουσικής

εκπαίδευσης, της δικής σας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Ελπίζω ότι αυτό θα αποτελέσει την αρχή για περαιτέρω συνεργασία μεταξύ των μουσικοπαιδαγωγών των χωρών μας. Αυτή η συνεργασία θα μπορούσε να πάρει τη μορφή συζητήσεων, όπως αυτή, διδασκαλίας και συλλογικών ερευνητικών προσπαθειών. Ανεξάρτητα από αυτό, είναι τιμή μου που βρίσκομαι εδώ και είμαι ευγνώμων για την ευκαιρία να μοιραστώ μερικές σκέψεις μαζί σας και να μάθω κάτι για τις πρακτικές και την έρευνα της μουσικής σας εκπαίδευσης.

Μετάφραση: Παναγιώτα Τσόκα

Για το βιογραφικό σημείωμα του ομιλητή βλ. στη σελ 62

Music Education Research in the United States: An Overview

Jere T. Humphreys

This paper presents an overview of music education research in the United States. It includes descriptions of research on the history of music education, the philosophy of music education, and various categories of empirical research on children's musical perception, discrimination, and performance abilities, adult discrimination and performance, teacher behavior and student response, the evaluation of music teaching, responses to music, music and psychological reinforcement, special learners and music, multicultural music education, and a few miscellaneous works on a variety of topics. The paper provides brief overviews of publication venues for various types of research and a few findings from different areas. The paper concludes with a discussion of the strengths and weaknesses of the various types of research in music education that is being conducted in the United States today. One conclusion given is that sociological research is lacking, in part because American music education research has its roots in traditional historiography and in experimental psychology rather than in sociology. In addition, most American musicians, like other Western musicians, have tended not to view music as a social, cultural phenomenon, but instead have treated it as an aesthetic object. Another conclusion is that more cross-cultural research, such as between Greek and American researchers, would facilitate better understanding between countries and would lead to increased understanding of ourselves.

For a brief curriculum vitae of the lecturer see p. 62